

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 16. — ŠTEV. 16.

NEW YORK, MONDAY, JANUARY 23, 1939. — PONDELJEK, 20. JAN. UARJA 1939.

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

SPORAZUM GLEDE BALKANSKIH REPARACIJ

SVETOVNO RAZSODIŠČE BO RAZPRAVLJALO O NOVIH MADŽARSKIH ZAHTEVAH

Danes bo podpisan Youngov načrt. — Čehoslovaška in Italija bosta podpisali protokol s pridržki. Bolgarska bo morala plačati vsako leto dvanajst milijonov zlatih frankov, Madžarska pa nekoliko manj. — Dva posebna fonda za Madžarsko.

HAAG, Holandska, 19. januarja. — Ker je treba urediti le še par podrobnosti, vse kaže, da bo jutri zjutraj ob enajstih podpisan Youngov načrt.

Ugotoviti je treba le še način, kako bi se ugodilo zahtevam Madžarske, ki jih stavlja Mali antanti.

Nadalje je bilo določeno, da bo vplačanih vsako leto devet milijonov zlatih frankov v čehoslovaško zakladnico, kateri delež bi pozneje dobila Italija.

Na prvi haaški konferenci je bila Italija pripravljena plačati vsako leto devet milijonov zlatih frankov Angliji, da bi povečala njen reparacijski delež.

Ker so bile pa na sedanji konferenci balkanske reparacije znatno znižane, se Italija in Čehoslovaška še pomišljata, če naj podpišeta protokol s pridržki ali ne.

Za Madžarsko bosta ustanovljena dva fonda. — Prvi bo za agrarske zahteve, drugi pa za zahteve cerkve, plemstva in trgovskih interesov.

Ker se glede tega ne morejo sporazumeti, bo predložena zadeva svetovnemu razsodišču.

Avstrija bo morala sama plačati posojilo v znesku \$120,000,000, ki ga je dobila s posredovanjem Lige narodov.

Bolgarska bo plačala vsako leto od enajst do dvanajst milijonov zlatih frankov, Madžarska pa deset milijonov zlatih frankov.

Zavezniki so prvotno zahtevali od Bolgarske petnajst, od Madžarske pa štirinajst milijonov zlatih frankov.

BIVŠI KAJZER ŠE VEDNO UPA

Viljemov častnik je rekel nekemu korešponentu, da bo nemški narod pozval kajzerja nazaj na prestol.

MONAKOVO, Nemčija, 18. jan. — Če smemo verjeti poročilu lista "Welt am Sonntag", goji bivši nemški kajzer še vedno upanje, da ga bo nemški narod pozval nazaj na prestol.

Omenjeni list je objavil včeraj naslednje poročilo: Neki bivši častnik cesarske armade je pred kratkim obiskal bivšega nemškega kajzerja v Doornu. Po kosilu je rekel Viljem svojemu gostu:

— Prepričan sem, da ste bili vsigovori v duhu, da je treba ubogati in slušati. Kaj počnete z novo prostostjo? Kaj boste počeli, ko bo predsednik Hindenburg umrl? Rečem vam le nekaj in vem, da me slutnja ne vara: — Narod bo pozval kajzerja nazaj na prestol.

Častnik je odvrnil kajzerju, da bo treba za tak povratek velikih priprav.

Bivši kajzer mu je pa odvrnil: — Vse priprave so izvršene. Nato se nista več pogovarjala o tem.

O EIELSONU NI SLEDU

Ruski letalec se je moral vrniti iz ozemlja, v katerem so domačini baje videli Eielsona in njegovega tovariša.

MOSKVA, Rusija, 19. januarja. — Strašen neži vihar, ki je divjal ob severni obali Sibirije, je onemogočil vsa nadaljnja poizvedovanja za ameriskima letalcema Eielsonom in Borlandom.

Vsled tega ni bilo mogoče dognati, če je resnična vest, da so domačini videli letalca v bližini Agumera reke, kjer sta baje pristala. Ruski letalec Slepnev se je moral vrniti vsled snežnega viharja. Namenjen je bil v ozemlje Providence zaliva, kjer so domačini baje videli letalca.

Kakohitro bo vreme dovoljevalo, bo nadaljeval s svojimi prizadevanji.

VELIK PRIDELEK PŠENICE

RIM, Italija, 19. januarja. — Mednarodni poljedelski zavod je dobil včeraj iz Pundažaba poročila, da so pridelali v lanskem letu več pšenice kot kdaj poprej. Razmere glede letine so bile za 88 odstotkov normalne in pridelek je bil obilen.

UVODNA POSVETOVANJA V LONDONU

Ameriški državni tajnik Stimson se bo jutri posvetoval z zastopniki ostalih velesil.

LONDON, Anglija, 18. januarja. Delegati, ki bodo zastopali Združene države na mornariški konferenci, so se oglasili danes pri ministrskem predsedniku Ramsayu MacDonaldu. Prej so se posvetovali z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem.

Ameriški državni tajnik Stimson bo jutri konferiral z Grandijem in z francoskim ministrskim predsednikom Tardieu-om, ki bo jutri dopoldne dospel v London.

Tekom pogovora, z angleškim ministrskim predsednikom je rekel italijanski zunanji minister Grandi, da se ne bo Italija zavzemala za omejitve mornarice temveč za dejansko skrajšanje.

Danes je dospel semkaj kanadski obrambni minister Dalston, ki je načelnik kanadske delegacije.

PARIZ, Francija, 18. januarja. — Francoski zunanji minister Briand je danes odpotoval proti Londonu.

ROMUNSKA BO POSALALA OPAZOVALCA

BUKAREŠTA, Romunska, 19. januarja. — Romunska vlada je sklenila poslati v Londonu visokega mornariškega uradnika kot oficijelnega zastopnika na konferenco petih sil. Ime dotičnega ni bilo še objavljeno, vendar pa se glasi, da bo skušal zastopati interese Romunske, ki ima tudi precej močno mornarico.

OTROKOM BODO VRNILI VID

ATENE, Grška, 18. januarja. — Specialistom se bo najbrž posrečilo vrniti vid večini otrok, ki so bili inficirani v bolnici, kjer so jim zdravilniki vbrizgali v oči premočno razkuževalno sredstvo.

Oblasti so izjavile danes, da ne bo noben bolnikov popolnoma oslepel. Dva otroka bosta oslepele na eno oko.

GLADYSPARKS OBSOJENA

Obtoženka je do zadnjega tajila svoje dejanje. Tekom zagovornikovega govora je bila popolnoma mirna.

CAMDEN, N. J., 18. januarja. — V procesu proti Gladys May Parks je podala porota pravorek, ki se glasi, da je obtoženka v enem slučaju kriva uboja, v drugem slučaju pa umora po drugem redu.

Obtožena je bila, da je nasilno umorila dva otroka, ki sta ji bila poverjena v varstvo.

Govor državnega pravdnika je večkrat prekinila z vzklikom: — Ležete! Nesramno lažete!

Državni pravdnik je namreč pripovedoval, da je obtoženka otroka najprej umorila, nato pa odnesla njuni trupli zakopat.

Popolnoma mirna pa je bila, ko je govoril njen zagovornik.

Slučaj je bil izročen poroti ob polstirih.

Predno so se podali porotniki v posvetovalnico, jim je sodnik natančno pojasnil razliko med umorom po prvem in drugem redu in ubojem.

ŠKOFA JE ZAMETLO

OMAHA, Nebraska, 19. januarja. Škofa Josepha Rumella iz Omashe škofije, ki se je vračal s teden dni trajajočega potovanja, je zametel sneg, ko se je vozil s svojim avtomobilom. Škof Rumell je obiskoval severni del škofije in mesto da bi se vrnil z vlakom, je nadaljeval potovanje z avtomobilom.

PREDSEDNIK NEMČIJE HVALI SCHURMANA

BERLIN, Nemčija, 19. januarja. Dr. Jacob Gould Schurman, ki je odstopil kot ameriški poslanik, je predložil včeraj predsed. Hindenburgu odpoklicne listine ter bil častni gost pri poslovnem banketu, katerega je priredil zanj nemški predsednik. Predsednik Hindenburg se je prisrčno poslovlil od Amerikancema nemškega izvora iz kerkel zahvalo vsega nemškega naroda za usluge, katere mu je izkazal prejšnji ameriški poslanik.

OBREŽ. STRAŽA SPREJEMA PODKUPNINO

Štirje člani obrežne straže so dobili od butlegarja dvatisoč petsto dolarjev ter mu dali nazaj zaplenjeno blago.

BUFFALO, N. Y., 18. januarja. — Danes so bili aretirani trije člani obrežne straže. Odvedli so jih v okrajno jeletnico v Erie okraju.

Obdolženi so, da so sprejeli podkupnino od tihotapev žganja, nakar so dali butlegarjem motorni čoln nazaj.

Četrtega obrežnega stražnika, ki je obdolžen istega prestopka, še vedno iščejo.

Butlegar Courtney iz Toledo jim je dal \$2500 podkupnine, nakar so mu izročili zaplenjeno blago in motorni čoln.

Motorni čoln so oblasti pozneje zaplenile, nakar je Courtney javil carinske stražnike oblastim.

Okrajni poveljnik je rekel, da so vsi trije aretirani že priznali dejanje, katerega jih dolže.

VOJNA JE NORMALNO STANJE NARODOV

PARIZ, Francija, 19. januarja. — Vojna je normalno stanje človeštva, kajti od skupnih 3400 let svetovne zgodovine, je bilo 3152 let krajevnih in splošnih vojn.

Tako je izjavil profesor Pella, romunski delegat pri Ligi narodov. Profesor je razpravljal o Briand-Kelloggovem dogovoru, ter o možnostih preprečevanja konfliktov. Iz predstojnih številk je razvidno, da je uživalo človeštvo v vsej tej dobi le 248 let miru.

OBSTRELIL ŽENO IN SEBE

PARIZ, Francija, 19. januarja. — Alta Guerra de la Sota, nečakinja argentinskega poslanika v Rimu, je bila danes v skrajno resnem stanju radi strela, katere je oddala najo njen mož. Polagoma izgublja moči. Njen mož se je ustrlel včeraj. Sorodniki so izjavili, da se je par že večkrat ločil.

MRZLO VREME PO ZAPADU

Skoro vsepovsod je padel toplomer pod ničlo. — Nevarnost povodnji v Arkansasu in Indiani se je zmanjšala.

CHICAGO, Ill., 18. januarja. — Po vsem Zapadu je zavihala danes izredno mrzlo vreme.

Nevarnost povodnji v Indiani in Arkansasu se je zmanjšala, dasi po nekaterih okrajih obetno primanjkuje živil in kuila.

V državi Arkansas ojačujejo protivoljci pod vodstvom armadnih inženirjev nasipe. Na stotine družin je bilo pregnanih iz domov, ko je vodovje porušilo nasipe v istočnem delu Arkansasa.

V mestu Chicagu kaže toplomer šestnajst stopinj pod ničlo.

Ponekod v Illinoisu je padla temperatura celo sedemdvajset stopinj pod ničlo.

NASIP SE JE PORUŠIL

BYTHENVILLE, Ark., 18. jan. — Nasip, ki ga je zgradila vlada pri St. Francis reki v bližini Holcomb, Mo., se je danes porušil, nakar se vdrla velika množina vode po sosednjem ozemlju.

Farmarji upajo, da bo voda polagoma odtekla po odvajnih kanalih. Škoda je zelo velika.

Kljub velikemu prizadevanju kakih 150 mož, se nasip še ne prestopa ruši.

KANADCI BODO POMAGALI

LONDON, Anglija, 19. januarja. Polkovnik Ralston, kanadski obrambni minister ter načelnik kanadske delegacije, je dospel danes semkaj ter izjavil:

— Naš cilj bo pomagati konferenci, da olajšamo bremena vseh onih, ki jih morajo nositi.

Na postaji ga je sprejel zastopnik MacDonald in zastopnik domnijske vlade. Ralston je rekel tudi, da je prišel na konferenco z upanji, da bo rodila dosegljive uspehe.

DEBATA GLEDE PROHIBICIJE V KONGRESU

Značilna izjava republikanskega voditelja v senatu Jamesa Watsona. — Splošno glasovanje se ne bo vršilo.

WASHINGTON, D. C., 18. jan. Republikanski voditelj v senatu J. E. Watson iz Indiane, je podal večkrat senzacionalno izjavo, ki je presenetila vse suhače. Rekel je, da se zavzema za splošno glasovanje glede prohibicijskega vprašanja. Glasovanje naj bi se vršilo po vseh državah.

Ker je Watson zastopnik večine v senatu, pripisujejo njegovi izjavi veliko važnost.

Senator Watson je rekel:

— V svoji lastni državi sem že dal časa zagovarjal splošno glasovanje. Zelo rad bi videl, da bi vprizorili ta poskus v Indiani, in tudi v drugih državah. Moje mnenje bi tako glasovanje potrdilo zaupanje naroda v prohibicijo.

Watson se pa ne zavzema za splošno ljudsko glasovanje, katero bi uvedla zvezna vlada. To nalogo bi morale prevzeti posamezne državne administracije. Istočasno je stavil več predlogov glede gotovih vprašanj.

Videli naj bi odgovorili na sledeča vprašanja:

— Ali ste zato, da se zopet odprejo po deželi salone?

— Ali naj se razveljavijo osemnajsti amendingi ali pa Volsteadova postava tako modificira, da bi bila dovoljena večja množina alkohola?

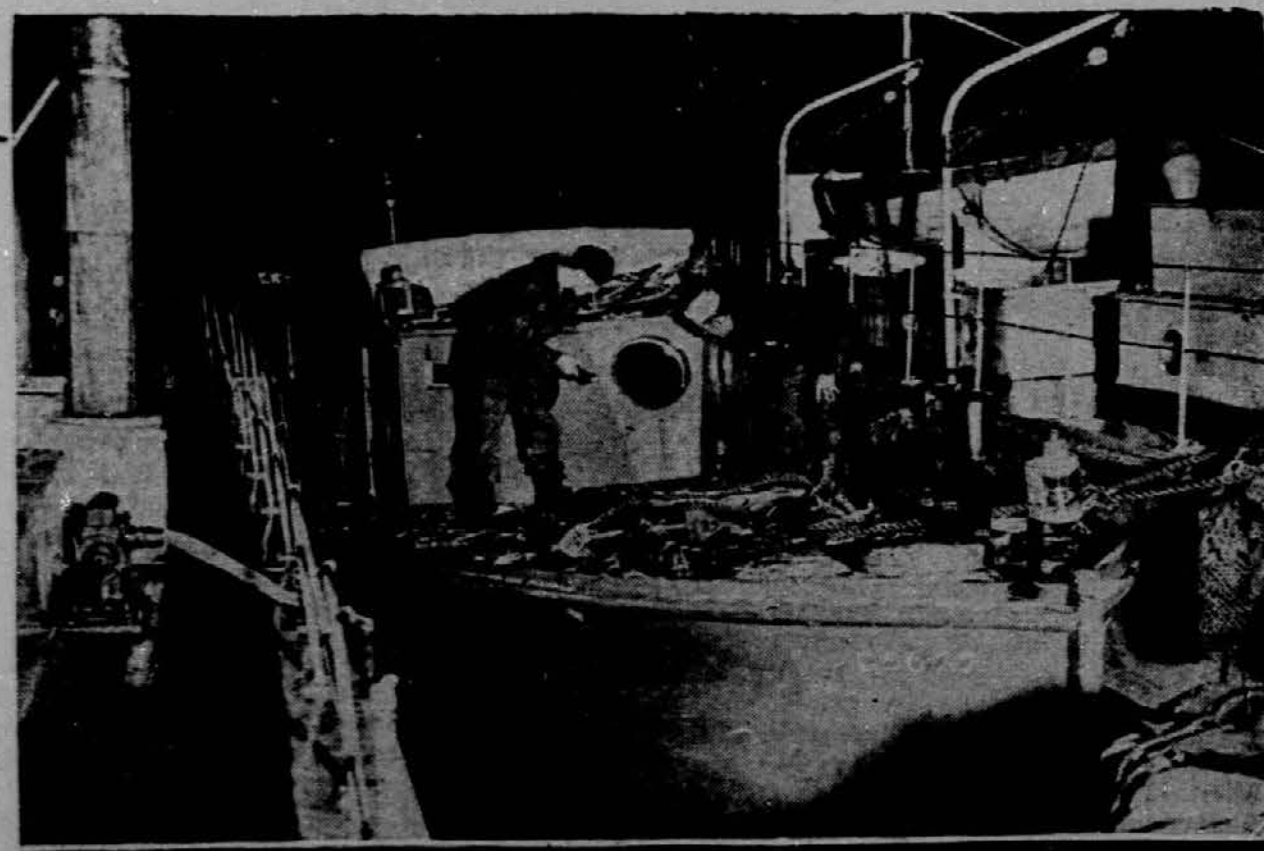
— Ali naj imajo posamezne države pravico, da same določijo, koliko alkohola naj vsebuje pijača?

— Ali naj se dovoli prodajo piva in vina pod kakšno kontrolo?

VELIKI DAVKI TLAČILO FRANCOZE

PARIZ, Francija, 17. januarja. — V primeri s skupnimi narodnimi dohodki, mora Francija plačevati največji odstotek davkov. Tako so ugotovile statistike narodne zveze francoskih davkoplačevalcev.

PO USODEPOLNEM STRELJANJU

Slika nam kaže tihotapsko ladjo "Black Duck", katero so obstreljevali obrežni stražniki ter usmrtili pri tem tri tihotape. Suhači pravijo, da je bila njihova krivda, ker se niso ustavili na povelje.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNAJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din	500	\$ 9.35	Lir	100	\$ 5.75
"	1000	\$ 18.50	"	200	\$ 11.20
"	2500	\$ 46.00	"	300	\$ 16.80
"	5000	\$ 91.00	"	500	\$ 27.40
"	10.000	\$ 181.00	"	1000	\$ 54.25

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našimi zvezami v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih. NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Barclay 0380

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

za celo leto velja list za Ameriko	za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	za pol leta	\$3.50
za pol leta	za inozemstvo za celo leto	\$7.00
za četrt leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$8.00.

Advertisement on Agreement.

Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Donor brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovni vrednosti po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3578

VPRAŠANJE VARNOSTI

Francosi so se izkazali tekom vojne kot veliki junaki, v splošnem so pa sila bojazljiv narod. Vsepošev vidijo in slutijo nevarnosti ter se je skušajo ubraniti.

Ko so se svojočasno vršila razorožitvena pogajanja Lige narodov v Ženevi, je francoski zastopnik Paul Boncour vedel toliko povedati o varnosti in o potrebi varnosti, da se ni ničesar doseglo.

Čimbolj se bliža dan, ko bo otvorjena v Londonu konferenca za zmanjšanje oboroževanja na morju, tembolj kriče zastopniki Francije, da je varnost prvi pogoj.

Anglija jih opozarja na različna jamstva za ohranjanje miru, na Kelloggovo pogodbo, določbe Lige narodov, Locarno pogodbo itd., toda vse to nič ne pomaga.

Kelloggova pogodba se zdi Francozom preslabotna, češ, da nima dovolj sredstev, da bi dosegla ono, kar določa. Zda so Francozi v skrbih zastavljen Sredozemski morja, v kojega vodstvu se križajo francoski, italijanski, španski in angleški interesi.

Veliki zagovornik miru in aranžer najraznovrstnejših paktov, Briand, zahteva nekako posebno locarno pogodbo za Sredozemsko morje, proti čemur sta pa odločno velika Britanija in Italija.

Tako so se pojavila že pred začetkom Londonske konference resna nasprotstva.

Ako bo Francija odločno vztrajala na svojem dosežanju stališču, je vprašanje, če bo konferenca petih sil kaj opravila.

Kakor hitro bi francoski delegati odšli iz Londona, bi jim sledili tudi zastopniki Italije, kajti Italija bi ne hotela razoroževati, dočim bi bila Francija oborožena.

Nadalje vztrajajo Francozi na stališču, da so submarini najuspešnejše obrambno orožje ter se temu orožju za nobeno ceno nočejo odpovedati.

Istega mnenja sta pa tudi Japonska in Italija. Amerika in Anglija bosta potemtakem glede tega predloga v manjšini.

Sporazum med Anglijo in Združenimi državami nikakor ne bo zadostoval.

Če bodo hoteli, da bo konferenca uspešna, bodo morali na vsak način ugoditi Franciji, ki bo do konca vztrajala pri svojih zahtevah.

MESIJA S TREMI KONJI

V gorski vasi Vomerberg na Tirolskem so aretirali te dni 46-letnega pisatelja in založnika Ernesta Bernharda iz Leipziga. Moč se je naselil v omejeni vasi pred dvema letoma, kupil je malo posestvo in živel s priložnosti svoje sekte. Člani sekte so se zbirali v cerkvi sv. Grala, katero je priredil Bernhard v neki hiši. Pristasi sekte so ga nazivali Mesija. Od občine je kupil vojaško strelnico, kjer je hotel zgraditi prvi hram s pomočjo svojih pristavev, katerih je imel v Nemčiji mnogo. Več sto jih je prispelo med božičnimi prazniki k njemu na obisk. Načrt je pa padel v vodo, ker sta bila Bernhard in njegova žena aretirana zaradi sleparij.

Oba sta bila zelo pohlepna in nevesta sta si hotelo ustvariti na tleh. Bernhardova žena je v dobri intenciji kupovala in prodajala v Nemčiji hiše in zemljišča. Zakoncu sta bila aretirana na zahtevo monakovskega državnega pravdnika, ker sta nekoga vernika poštno opreharila. Dotični Monakovčan pa ni bil edini, od katerega si je Mesija izposodil denar. S tujim denarjem sta zakonca Bernhard zelo dobro živela. Imela sta celo tri dir-

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1930

SO RAZPRODANE

Kdor jih hoče zdaj naročiti za leto 1931, naj nam pošlje \$1 in dobil bo knjige po pošti, ko bodo izšle.

Knjigarna "Glas Naroda"

VLADO KOLIČ

znani jugoslovanski violonist, ki bo priredil dne 8. februarja ob poldevtih zvečer koncert v Steinway Hall, 113 West 57. St., New York City. Igral bo skladbe iz esemnajstega stoletja.

Iz Slovenije.

Umrli v Ljubljani

od 25. decembra do 3. januarja 1930: Berta Gabrič, služkinja, 25 let; Martin Seje, rudar, 70 let; Klemen Milena, hišni kontorist, 2 meseca; Jerica Kocijan, zasebnica, 64 let; sestra Elna Franciška, Marija, usmiljenka, 61 let; Alojzij Virbnik, profesor v p. Marija Dajko, učiteljica, 80 let; Ana Petric, žena dninarja, 65 let; Jožef Laznik, župnik v p. 76 let.

V bolnišnici: Mirko Bižal, 43 let; Ivana Gliha, služkinja, 53 let; Katarina Sodja, žena posestnika, 39 let; Ljudmila Telban, hišni posestnik, 10 let; Avgusta Lukež, hišni zdravnik, 56 let; Rafael Škofic, sin ključavničarja, 3 meseca; Ana Beršner, učiteljica, 63 let; Marija Nemgar, dninarica, 27 let; Neža Kozar, bivša delavka, 57 let; Janez Kosak, bivši delavec, 65 let; Franc Gregar, vrtnar, 18 let; Anton Junter, bivši komisijonar, 62 let; Anton Blatnik, sin posestnika, 27 let; van Dodič, dimnikar, 25 let; Slavka Dolinar, hišni delavka, 4 leta; Peter Šuštar, dninar, 17 let; Janez Turk, knjigovodja, 50 let; Emilija Scheiber, gospodinja, 33 let; Marjana Mavrovič, žena davčnega upravitelja, 51 let; Stanko Zupan, ključavničarski vajenec, 16 let; Franc Jakopič, sin posestnika 29 let.

Peskusen samomer.

Na novega leta dan okrog 17. je na Kralja Petra cesti 8. v svoji sobici v samorilnem namenu izpila večjo količino raztopljenega strihnina 22-letna prodajalka Marica, ki je bila uslužbenka pri svojem stricu, pridajalcu južnega sadnja na Kralja Petra cesti 8. Ko so domači opazili obupno dejanje mladenke, so nemudoma poklicali na pomoč zdravnika dr. Hočevarja, ki je odredil takojšen prevoz mlade kandidatke smrti v celjsko bolnico. Tam si ji zprali želodec in se nahajala že izven nevarnosti. Vzrok poskušnega samomora ni znan.

Smrtna kosa.

V Mariboru je umrl 60-letni posestnik Josip Golce, oče znanega novinarja Januša Golca in bivši znan lastnik gostilne Wilson na Aleksandrovi cesti.

— 3. januarja je umrl v starosti 69 let hišni posestnik in lastnik znamenitih ljudskih kopeli v Loški ulici Jakob Kristian, vlakovodja v pokoj.

Epidemija škrlatinke

v vasi Dolž pod Gerjanci je zelo razširjena. Obolelo je že mnogo otrok. Dosedaj jih je že šest umrlo. Te dni so ležali kar štiri mrtvi v mrtvašnici.

BREZPLAČNI POUK.

INTERNATIONAL PAPER and POWER COMPANY

Hasel A. Navadnih Delnic

DIVIDEND

Svet ravnanstev je danes proglasil redno četletno dividendo šestdesetih centov (60c) za delnice razreda A navadnih delnic te družbe, izplačljivo 15. februarja 1930 navadnim delničarjem razreda A, ki so na rekordu ob zaključku poslovanja 1. februarja 1929. Četki bodo poslani po pošti. Prejemne knjige ne bodo ustvarjene.

H. G. LAIRD, pomoč. lopa
Boston, Mass., 8. januarja 1930.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Slovensko Samostojno Bolniško Podporno Društvo za Greater New York in okolico, ink.

ODBOR ZA 1930
Predsednik:
FRANK HOTKO
403 E 92nd Street,
New York City

Podpredsednik:
MICHAEL UREK,
1715 Gates Avenue,
Brooklyn, N. Y.

Tajnik in arhivar:
JOSEPH POGACHNIK,
Liberty Avenue,
Wilmington, Park, L. I.

Bizajnik:
PETER BOBEK,
323 Alpha Place,
Glendale, L. I.

Zabavnik:
MATTHEW CUREL,
57 Scholtes Street,
Brooklyn, N. Y.

Nazorni Odbor:
ANTHONY KOSIRNIK,
1612 1/2 85th Rd.,
Richmond Hill, L. I.

FRANK LUPSHA,
431 Morris Avenue,
Rockville Center, L. I.

ANTON CVETKOVICH,
563 Seneca Ave.,
Brooklyn, N. Y.

Kdor izmed rojakov ali rojkinj se ni član tega društva naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančno pojasnila. V nesreči se še le pozna kaj pomeni biti član dobrega društva.

To društvo je sicer najmlajše, toda najmočnejše bodisi v premoženju ali članstvu. Društvo je v tem kratkem času svojega obstanka izplačala že skoro 13 tisoč bolniške in nad šest tisoč smrtno podpore ter ima v blagajni nad \$15,000.00.

Društvo zbiruje vsako četrto soboto v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

Naročite
SLOVENSKO-AMERIKANSKI
KOLENDAR

za leto 1930

ki je letos izredno zanimiv.

POŠLJEMO VAM GA POŠTLINE PROSTO ZA

50c

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York, N. Y.

GROBNICA POD PARIZOM

Podzemni Pariz je mesto, polno tajn, o katerih nimajo vseli Parizani valoveči po bulvarjih, niti pojma.

Podzemni Pariz je prepleten z ulicami, dolgimi nad 300 km, vsaka ima svoje ime, toda nikjer ni videti nobene hiše, nobenega okna. Le tu pa tam se pojavi kot prikazen skupina mestnih v širokih klobukih in do pasu segajočih škornjih z baklami: v rokah, tako da so podobni posadki ladje "Blodecega Holandca". To so delavci podzemnega Pariza, ki delajo v blatu in pesku in iščejo, če se da, kaj najti. Včasih najdejo dragocen prstan, ki je ležal že dolga leta v odpadkih, ali pa vrednostne papirje, ki so jih vrgli proč vlonilci na begu. Pripeti se tudi, da najdejo mrtve novorojenčke, ki jih odnaša voda po kanalih v Seino. Vsako leto potegnejo iz kanalov podzemnega Pariza najmanj 20 trupel.

Iz podzemnih rogov se pride v kraljestvo večne tišine in smrti, v pariske katakombe. Te so nastale iz bivših rudokopov in kamnolomov, tu so kopali kamenje, iz katerega je zgrajen Pariz. V tem podzemnem labirintu, ki zavzema desettino površine Pariza, prebiva 6 milijonov okostnjakov, katerim je pa prostor strogo omejen, da ne strahijo redkih poestnikov. Vsak okostnjak je zaprt v svojem kotličku in na vratih vise težke ključavnice. Pa tudi to nie ne izda. Pred 50 leti so našli pod bulvarjem Arago, kjer je zemlja namočena s krvjo žrtve gilotine, truplo brez glave, kraj njega pa visi okostnjak. Po Parizu so govorili, da je nekdo študiral na umorjenem anatomijo in je vrgel njegovo truplo v rov katakomb, kjer so ga našli pri kanalizaciji omejenega bulvarja. Čudno je pa bilo, da so našli truplo v rovu, ki je bil z obeh strani zazidan. Nihče pa ni mogel pojasniti, kako je prišel v rov pes. Stražarji podzemnega Pariza, so pa prepirani, da se mrtvi brez glave še zdaj izprehajajo po rovih katakomb in da odvede v kraljestvo duhov vsakega posetnika, če ga zaloti na samem. Prepirani so, da pomeni srečanje mrtlice nelzoglobno smrt.

Če pa sedi človek v pariskih kavarni, se malo briga za fantome, bledeče po podzemlju. V katakombah pod obs. vatorijem je grob zloglasnega srednjeveškega bandita Issouira, ki se je zatekel iz strahu pred oblastmi v katakomb, kjer so ga tovariši na njegovo zahtevo živnega zazidali. Delavci v katakombah poznajo celo one, ki so ga še nedavno videli v podzemlju, kjer se je izprehajal v srednjeveški obleki. Blizu tega groba je grob Aspaltra, ki je slišal, da je bil zakopan med revolucijo v labirintu velik zaklad. Šel ga je iskat, zablodil je in njegovo truplo so našli šele čez 11 let.

Pred dobrim mesecem je zablodil v katakombah pod cerkvijo Notre Damedes Champs neki zidarski pomočnik in šele drugi dan so ga našli z krvavimi ranami, z obtočeno glavo, izmučenega in napol blaznega od groze. — Pri Val-de-Grace so odšli trije vojaki v katakomb, kjer so zablodili. Poslali so za njimi oddelke vojske s strobenkami, toda parisko podzemlje ne pozna odmeva. Šele čez tri dni so jih našli — vsi trije so bili mrtvi. Pod cerkvijo Sv. Ane je v katakombah večji prostor, kjer je kazal slepar iz obse Ludvika XIII. Cesar radovednečemu hudiču. Hudiča je

predstavljaj živ, veliki črn kozel, njegovo družino, šest rdečih hudičev, pa dobro maskirani Cesarjevi pomočniki, ki so naivne radovedneč zvezali zavlekli v najgloblje katacombe in oropali. Hudič se pa ni več prikazal v katakombah, čim so Cesarja vtaknili v Bastilio.

Blizu tega rova je podzemna jama, kjer so se zbirali prostozidari.

Malo dalje je rov, v katerem je ustanovil Ignacij Loyolski jezuitski red. V dolžini enega kilometra v podzemnem prostoru, katerega globlina pa ni znano, je nakopičenih šest milijonov okostnjakov. Vrata do te ogromne grobnice so skrbno zaklenjena, ključke ima višji paznik katakomb Bruilhet. Tu ni razlike ne po starosti, ne po družabnem položaju. V katakombah razpadajo okostnjaki in lobanje iz dobe Filipa I., ki so pomnile prvo križarska vojno, tu se reže lobanje veljakov in siromakov, kosti Madame de Pompadur, princeze de Lamballe in Dauphina trohne ob Robespierrovem okostnjaku, vse je pomešano v tej ogromni grobnici, v tem simbolu človeške ničevosti, stebri in stene so pa popisane s citati iz sv. pisma. Sredi te grobnice žubori vodomet in pred mnogimi leti so spustili v vodo zlate ribice, ki so pa kmalu oslepele ker niso imele solne svetlobe.

V katakombah vodi več tajnih vhodov, ki so jih banditi odkrili, so takoj zazidali. Je pa še mnogo tajnih rogov, ki vežejo katakombe s kletmi starih pariskih hiš in palač. In se zdaj se večkrat pripeti, da najdejo v katakombah truplo neznane žrtve pariskih banditov, katere identitete ni mogoče ugotoviti, ker je truplo navadno brez glave.

KDO VE KJE SE NAHAJA moj stric JANEZ JELOVŠEK, podmače JELOVC iz Zaplane št. 38. — V Ameriko je prišel leta 1898. Nazadnje mi je pisal iz Butte, Montana, leta 1912. Od tam je baje odšel v Californijo, ker je menda delal v bakrenih rudnikih. — Če bere to slučajno sam, naj se oglasi, ker imam mu sporočiti važne zadeve iz rojstnega kraja. Če pa bi vedel kateri rojakov da je umrl, naj mi sporoči podrobno, za kar se mu izkažem hvaležnega. Moj naslov je: — John Jelovšek, 421-11th St., North Chicago, Ill. (3x 17.18&20)

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko
Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18 Street
New York City

Peter Zgaga

Mehiki se bliža velika kriza. Baje zato, ker manjka Mehikan-cem denarja.

Ej, ne samo v Mehiki, tudi drugod po svetu, je dosti takih Mehikancev.

Tudi midva se lahko prištevava med nje, kaj ne, dragi rojak?

Iz Turčije poročajo, da je bivši turški trgovinski minister, Ali Džemal pobegnil.

Predno je pobegnil, je pa potuhil iz državne zakladnice 70,000 turških cekinov.

Turčija je veljala za nazadnjaško deželo.

Toda to poročilo razodeva, da so se začeli Turki modernizirati in da postajajo od časa do časa vedno bolj prežeti z duhom moderne civilizacije.

Ob kanadski meji bo baje razpostavljenih desetstisoč prohibicijskih uradnikov.

To je premalo, kajti kanadska meja je dolga par tisoč milj.

Toliko bi jih moralo biti, da bi drug drugega za roke držali, pa je še vprašanje, če bi bila meja tako zagrajena, da bi kaj ne curljalo skozi.

Dne 16. januarja je poteklo deset let, odkar je bil proglasen paragraf št. 11. kot neveljaven.

Toda kot kaže, je paragraf ponekod še vedno v veljavi.

Nazdravje, prijatelji!

Večglavna družina se je mudila lani na počitnicah, v gorenjem delu države New York.

Poglavitno besedo je imela žena. Otroci so smeli samo šepetati. Moč je pa previdno molčal.

In tako so jim potekali dnevi v miru in strahu božjem.

Nekedaj dne pa pritečejo otroci in javijo očetu:

— Oče, pomagajte, pomagajte! Sosedov bik leti za našo materjo.

Možiček je nekoliko pomislil in odvrnil:

— Nič se ne bojte, otroci. Če jo bik dohiti, bo izgubljen!

Neka rojakinja mi je poslala dišeče pismene z besedami:

— Predragi Zgaga! Ali se še spominjaš, kako je bilo včasih in kako je sedaj?

Ker se ni podpisala, ne vem, kako bi ji odgovoril.

Zato bom prav previdno rekel:

— Nikdar ni bilo kaj prida. Nikdar ni bilo posebnih dobrot. Niti včasih, niti sedaj.

Lepa, zapeljiva ženska je rekla zakrknjenemu samcu:

— Gospod, vi pa gotovo sovražite ženske.

— Zakaj bi jih sovražil? — je odvrnil.

— Zato, ker se nočete poročiti.

— Ne sovražim jih. Poročiti se pa zato ne maram, da bi mi jih ne bilo treba sovražiti.

Dokler se človek ne poroči, ne ve, kaj je užitek, kaj je sladkost in kaj je ljubezen.

Ko se poroči, je pa seveda že prepozno.

Včerajšnji "Times" poroča, da bo v Jugoslaviji še najmanj dve leti diktatura. Tako da je odločil kralj.

Pri takih drznih prerokovanjih bi bilo treba tudi narod vprašati za svet.

Delegat, ki zastopa Italijo na razorožitveni konferenci v Londonu, ima brado. Precej dolgo, kosmato brado.

Morda je bil bradat možak namenoma poslan v London?

Toda respektu bodo imeli le malo pred njim, še manj pa pred njegovo brado.

— Saj bi se poročil, — je rekel pečlar — če bi ne bilo toliko stroškov.

— Saj ni toliko stroškov — so mu ugovarjali — pet dolarjev plačš za poročno dovoljenje, pa si poročen.

— Imate prav. Pet dolarjev za poročno dovoljenje, potem pa vsak teden vse do centa, kar zaslužim.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

CHARLES PETTIT:

ZENA IN MIŠ

Nekoga jutro je dal slavni Čeng Ki-Ping poklicati v svoj kabinet svojo staro ženo Njano. To je bil izreden dogodek in sluga, kateremu je bilo naročeno sporočiti gospe Čeng Ki-Ping gospodovo željo, je kar zasijal od presenečenja.

Odlučna dama je sladko spala v svoji postelji, podobni omari, na koncu ženskih soban. Počivala je pobožno med svilinami blazinicami kakor gosnena v kelihu rože. In moralo se ji je sanjati nekaj krasnega, kajti v spanju se je smejala in kazala skrbnost celjosti.

Sluga, misleč samo na svojo dolžnost, se opazil ni vseh njenih čarov, pobral je v kotu ostanek mandarinove čepice v obliki pavjega peresa in požgečkal z njim filozofsko ženo pod kljukastim nosom.

Takoj je glasno kihnila. Pavje perje je pomagalo. Zdrnila se je in zavedla, da je se na zemlji.

Sedla je in si pomela z rokami zapane trepalnice. Končno se je prikazalo v votlini nad mesnatimi liči majkeno črno očesce.

Sluga je pomnil: Hitro se zbudite gospe. Njegova visokost vas pričakuje.

Gospa Čeng Ki-Ping je zlezla iz postelje. Razprostrla je roke da bi ohranila ravnovesje, kajti noge je imela pohabljene po stari modi. Vsa prestrašena se je odmajala v močev kabinet.

Čeng Ki-Ping je sedel v naslanjaču iz izrazeanega črnega lesa za pisalno mizo, na kateri se ležali štirje pisarski zakladi: čopič, rdečkast papir, palčica kitajskega črnila in kamen.

Bil je slabe volje in veliko očala so mu visela po strani na razširjenih nosnicah, kar je pričalo, da je razburjen.

Cim je zagledal svojo ženo Njano, je srdito zakričal:

— Če vam izkazuje toliko časti da vas sprejemam v tem hramu znatnosti, gospe, ne smete misliti, da se vam hočem prikupiti. Nikar ne mislite, da hrepenim po vaših čarih.

Stara gospe je drhte sklonila glavo in prekrizala roke na prsih, kakor bi se je naprej kesala svojih grehov.

Mož je nadaljeval osorno:

— Prav kar sem opazil, da je miš poneči ogledala moj najdragocnejši rokopis. Krivda zadene vas, kajti kot zakonska žena sta odgovorni za red v moji hiši. Prav za prav bi vas moral kaznovati takoj in odrediti, da vas pretepo do krvi.

Toda iz spoštovanja do vaše visoke starosti in iz hvalečnosti za sinove, katere ste mi rodili in ki bodo skrbeli za kult mojih prednikov.

vas ne dam preteptati, toda samo pod pogojem, da ostanete v kabinetu, dokler ne ujamete miši. Če je ne ujamete do večera, do solnčnega zahoda, vas kaznujem tako, kakor ste zaslužili.

In Čeng Ki-Ping je vstal ter odšel na vrt, do pomiri razburjene živce.

Ko je ostala gospe Čeng Ki-Ping sama, je začela tarnati.

— Ah, kako sem ne-rečna! Kako naj ujamem to vražjo miš? Saj sploh ne vem, kje ima gnezdo. Pa tudi če bi vedela, kako naj jo ujamem, jaz, tako stara, tako nadložna a poleg tega se že od mladih nog strašno bojim miši.

Vsa prestrašena je omahnila v naslanjač in se zamislila nad kruto usodo.

Kar se je zdrnila. In knjižnice se je začelo tiho, pomembno škrabljanje: krak, krak, krak.

— Veliki Budha! — je začela moliti gospe Čeng Ki-Ping. — usmili se me! Ta zlobna živalica prav gotovo gloda še druge moje rokopise. To je višek nesreče.

Potem je začela razmišljati, kako priti spaku do živega. Če miš ne ujame, bo bičana, a to bi pomenilo hude bolečine in sramoto.

Zbrala je ves svoj pogum, pograbila omelo in se po prstih približala knjižnici.

Krak, krak, krak, — je glodala miška, skrita med starimi knjigami.

Po dolgem obotavljanju, se je gospe Čeng Ki-Ping odpravila in potrgala, na polico. Nastala je tišina. Sovražnik se je ustrašil. Ojunačena je potekala močneje. Miška je skočila iz svojega skrivališča in padla na ramo ubogi ženi ki se je tako prestrašila, da ji je kar kri zastala.

Sreča v nesreči je bila, da je miška takoj smuknila na tla in izginila.

Vsa prestrašena je zbežala gospe Čeng Ki-Ping v kot, sedla je na pručico in sklenila, da se nikamor več ne gane, čeprav bi se miš vrnila in pohrustala rokopis. Raje se da do krvi bičati, kakor da bi ponovila to strašno bitko.

A ure so minevale počasi do trenutka, ko so zadnji žarki zahajajočega solnca zalili s škrlatom papirusove stene kabineta.

Meja časa, katero je bil določil Čeng Ki-Ping svoji ženi, je bila dosežena. Drteč po vsem telesu je Njano čakala, kdaj se vrne gospodar. Kaj poreče?

In glej, baš v zadnjem hipu so je ta vražja miš znova pojavila, to pot ne več v knjižnici, temveč na sami učenjakovi mizi.

Z neverjetno predrznostjo je brskala po pisalni mizi in zdela se je, da se počuti kakor doma. Kar se je ustavila in si začela cinično umivati gobček s tačicami. Potem — o, grozna profanacija! — je natrčila celo vrsto majkenih bobkov po zverženih čačkah, katere je bil naslikal Čeng Ki-Ping s končkom svojega vzvišenega čopiča po rdečkastem papirju.

Gospa Čeng Ki-Ping je vsa iz sebe opazovala ta grozni prizor. Toda ganiti se ni upala. Naenkrat so se

pa vrata odprla in filozof se je vrnil v svoj hram.

Prvi pogled je veljal miši in njeni svinjariji. Zagledal je pa tudi svojo ženo Njano, ki se je klanjala v svojem kotičku in gledala moža tako prestrašeno, kakor da čaka na usmrtitev.

Ta čas se je Čeng Ki-Ping počasi približal svoji ženi. Izgledal je bil rok in z enim udarcem zdrabil nesramno zverini koščice.

Ko je nesrečna miška obležala mrtva, se je obrnil zmagozlasno k svoji ženi, rekoč:

— Tudi vas bi moral tako kresniti. Toda smilite se mi, ker ste bolj mrtvi nego živi. Kaj vas ni sram, da se tako bojite miši?

Tedaj je stara Njano zajecijala: — Saj sem ji ves dan kljubovala. Zaničljivo jo je pogledal, skomignil je z rameni in zagodrnjal osorno:

— Od stare mačke bi imel več koristi. Pojdite domov, gospe. Pod nobenim pogojem vas nočem več videti. Niste vredna biti žena velikega moža.

GROZOTE NA KITAJSKEM

Dočim živita Evropa in Amerika razmeroma dobro, vlada na Kitajskem glad, kakršnega človeštvo se ne pomni. Državljanska vojna in neštete vstaje so zapustile strašnote posledice. Glad je zahteval že več stotisoč žrtev in 20 milijonov Kitajcev je v nevarnosti, da podležejo pomanjkanju najnujnejših življenjskih potrebščin. Poročila o bedi in gladujočih pokrajinah so pretresljiva. V mnogih pokrajinah je samo 10% vasi preskrbljenih z živilom, prebivalstvo vseh drugih vasi in mest se pa hrani s plevami, posušenim listjem, koreninami, drevesno skorjo itd. Cele rodovitne pokrajine so se izpremenile v puščavne, mnoge vasi so zapuščene, po cestah, hišah in polju leže sestrani ljudje, ki so tako oslabele, da se ne morejo več držati na nogah. Vse svoje imetje so že davno prodali živino, pa tudi pse in mačke, po pojedli. Može prodajajo žene in otroci da bi se mogli izkupičkom še nekaj časa preživljati. Če ne najdejo kupcev, jih dajejo zaastonj, samo da bi jih ne bilo treba preživljati. V neki provinci so prodali ali podarili že 15% otrok.

V provinci Kansu je podleglo lakoti že nad pol milijona ljudi, v glavnem mestu te province umira dnevno nad 300 prebivalcev. Poleg tega pa divja v dotični provinci še državljanska vojna, po mestih in vaseh pa ropajo tolpe zločincev tako, da je velika nevarnost, da bo vse prebivalstvo pokončano. Kitajski preti strahovita katastrofa, če jim ne prislojijo na pomoč druge države.

Doslej je Kitajski še največ pomagala Amerika, dočim se Evropa še ni zganila. Samo neko švicarsko društvo je interveniralo pri Ligi narodov, da bi se pokrenila skupna pomožna akcija.

Znani švicarski pacifist prof. Ragaz se je obrnil k vsem civiliziranim narodom s pozivom, naj pomagajo gladujočim Kitajcem.

ZEMLJA NA PRODAJ

na majhne dele na Rainbow Park, Florence, Colo., tik mesta. Dobra pitna voda in za umetno namakanje voda iz reke, dobi se tudi 6 akrov irigacion, 75 akrov zemlje in 4 sobna zidana hiša eno miljo od mestne hiše pri cesti. — Za natančna pojasnila se obrnite na: — Jack Chesnik, Florence, Colo. (2x 20&21)

NAPRODAJ JE

MALO POSESTVO V STAREM KRAJU, pripravno za onega, ki ima tam družino, ali pa če namerava iti tja, ker je samo 20 minut od farne cerkve v St. Rupert na Idahskem. Več se poizve pri lastniku. — Alois Sustar, 6331 Shafer Ave., Cleveland, O. (3x 1520&21)

MOŽ, KI JE RUŠIL ŽENSKA SRCA

L. 1759, ko sta vladala na Francoskem srečni kralj Ludovik XV. in markiza Pompadour, je prišel v Pariz mladi polkovnik avstrijske cesarice Marije Terezije, rodom Belgijec, po jeziku Francoz, vo službi Avstrijec. To je bil princ Charles Joseph de Ligne.

Prinesel je kralju Ludoviku, najbolj katoliškemu vladarju tedanje dobe, radostno sporočilo, da je katoliška Avstrija premagala protestantsko Prusijo pri Marxenu.

Polkovnik je bil takoj sprejet na dvoru, predstavljen kralju in njegovemu družini. Predstavljen pa je bil tudi "drugi kraljici Francije" — markizi madami Pompadour. Ta dama se je mnogo bavila s politiko in je de Ligneju zastavljala takobedasta in smešna vprašanja, da ni mogel polkovnik odgovoriti nanje niti v smeihu in dobri volji.

Ko je princ izrazil svojo formalno nalogo in je bila njegova politična mislija končana, se ni vrgel nazaj na Dunaj, ampak se je poglavl v vrtnice zadivljajočega in ugonablajočega pariškega razkošja. Sklenil je nešteto poznanstev, tovarištev in prijateljstev, stopil je v visoko družbo in začel zajemati vselej iz "velike skledce".

Polna duša — prazen žep.

Povsod so ga radi sprejemali. Kralju je bil tako simpatičen, da mu je poklonil krassen prstan z briljanti. Gospod de Ligne pa je bil takrat že tako denarno izčrpan, da je nesel kraljev dar naravnost v zastavljalnico, in sicer v prvo, ki se je nameril nanjo.

Iztržil je za prstan nekaj novcev in trošil denar za nove veselje in zabavo. Kmalu pa se je mošnjček skretil in ker ni bilo od nikoder novega mecenca, se je moral princ sprijazniti z mislijo, da mora ostati v Parizu, čeprav je povsod dobrodošel gost.

Doba velikih pustolovcev.

Tedaj je bil čas velikih pustolovcev. Živel so: sloviti Casanova, Castiglioni, duhoviti Voltaire, razumni Rousseau, silni Friderik, debela Marija Terezija, dražestna markizica de Pompadour in še mnogo drugih odličnjakov galantnega veka. Tej plejadi, ki ji ni bil nikakor v sramoto in nečast, se je pridružil tudi princ de Ligne.

Bil je v resnici sin svojega časa, natičkanega rokokoja, globokih poklonov, lepih in votlo donečih fraz, sofizmov, besedičenja in brbljanja. Vsa ta svojstva so ga uposabljala za njegovo vlogo.

Ženske, ženske, povsod ženske...

Koliko src si je osvojil, koliko ljubezni vladal? To ne stoji zapisano v nobeni zgodovini. Princ je odnesel svojo skrivnost na drugi svet. Nedvomno pa jih je v njegovem naročju omedlevalo mnogo, ne šteto: od vojvodinj, knežinj, markiz tja do sobaric in služkinj. Dovolj mu je bilo, da je bila ženska lepa, zaradi vere ni delal nobene razlike. Čeprav katolicen je rad poljubljal usta ognjevitih protestantk, a tudi židovk. Pridobil si je v tej stroki toliko sloves, da so ga poznale vse ženske od Benetk do Petrogradu. In vsa ga so tudi ljubile, vse drhte, kadar je kdo ustil njegovo ime. Opravičljivi jeziki so kajpada prišli na svoj račun. Govorilo se je celo, da ni bil tuj niti Mariji Antonijeti, niti ruski carici Katarini II.

Starec in mladeč

Princ Charles Joseph de Ligne je bil sin mrkega, samotarskega, strogega očeta. V primeru z mladim de Ligne hladen in mrzel kakor kamen. Bil je tudi silno zvest svojemu kraju, liberalen mož, a tudi skop kakor Harpagon.

Samo v enem sta se skakala oče in sin — v velikanski ljubezni do prekrasnega dvorca v Beloeilu, ki ga je obdajal diven gozd. Zaverovana sta bila v harmonične perspektive visokih dreves, kakor zamaknjena sta prisuškovala šumu fantan in potočic, obema je prijal plemeniti vonj razcvetlih rož in divje razkošje bujne prirode.

Nemirna kri.

A dat je z neskončnim hrepenenjem ljubil svoj rojstni kraj, ga je mlada, burna in žgoča kri tirala po svetu. Pariz ga je privlačeval s svojimi razkošnimi saloni, kjer je briljiral neženost napudranih dam iz plemenitih krogov.

De Ligne je imel v življenju na tisoče priklj, da ušiva naklonjenost

dam in damic. Ko je umrl Ludovik XV., je tožal grofico de Barry. A kakor v Parizu, tako je srkal med iz čas ljubezni tudi na Dunaju, v Berlinu, v Benetkah, v Varšavi in v Petrogradu. Kot gost je prihajal tudi v Ferney, kjer je živel nekronani vladar svoje dobe — Voltaire. Ljudje so ga imeli za hudica v človeški podobi. In bil je res navsaddanja prikazen v svetu, zakaj v duhovitosti ga ni mogel prekositi nihče. S tem nekronanim kraljem je kraljil de Ligne o filozofiji, o veri in v ženskah.

V Varšavi se je oglašal pri kralju Poniatowskemu in si je osvajač srca toplokrvnih in ljubezničnih Poljakinj.

Iz Poljske v Rusijo.

Ta mož, ki je bil zaradi svojega kozmopolitizma povsod doma, se je napotil iz Varšave v Petrograd, kamor so ga bili poslali v diplomatski misliji. Dospel je tja baš ko se je carica Katarina II pripravljala na svoj pohod na Krim. Katarina je pozvala duhovitega princa, naj se pridruži njenemu spremstvu. De Ligne, željan avantur in potovanja, je sprejel ponudbo z obema rokama. Odrinil je na poti z vladarico. Dvor je potoval — in na vsem potu so ga spremljale prislovne Potemkinove vasi. Ljudstvo je v praznični obleki sprejemalo carico — za tem navideznim sijajem, zadovoljstvom in srečo se je pa krila beda, revščina, siromaštvo. Potemkin je bil genijalen režiser brez primere. In princ de Ligne, veseljak in uživač, ni odgrnil zaves, da bi videl, kaj se skriva za Potemkinovo režijo. Spremljal je Katarino, razvnel srca njenih lepih dam in pisaril svoji ljubici, markizi de Coigny navdušena pisma in slikal v njih carični triumfalni pohod skozi Sarmatsko ravnino.

Francoska revolucija

Usoda ga je dolgo vodila junaka po ravnem, šele proti koncu ga je postavila pred ovire.

Nizozemci so se oprijeli Jožefa II. Malomeščanski misijonisti so se postavili po robu reformam filozofskega cesarja in to dejstvo je imajalo princove gospodarske stannje. Denarne zadeve so mu itak vedno tuje. Glavno mu je bilo vzdrževanje parka, izpopolnjevanje knjižnice z redkimi deli in podžiganje s lepih ženskami. Tedaj je buknila francoska revolucija. Svet se je zamajal v svojih starih tempeljah.

Ko je l. 1792. francoska revolucija jona vojaka zasleda Belgijo, je princ de Ligne prišel ob svoje imenje. Dvorec Beloeil mu je bil iztrgan za vedno. In zadela ga je še druga nesreča. Njegov edinec Charles je padel kot častnik v zavezniški vojski, ki se je borila proti revolucionarjem.

Potom in smrt.

Raztužen, skrušen, gospodarski docela uničen, se je pustolovski princ umaknil na Dunaj. In zgodilo se je, kar se časih primeri srečnemu beraču: cesar mu je poklonil hišo, kjer so se poslej zbirale dame iz galantnega časa, tovarišice de Lignejevih mladih dni. V njih družbi in obnavljanju malodostnih spominov so mu potekali zadnji dnevi. Vendar pa je bil še vedno čil in prožen. Ko mu je bilo že 70 let, se je še vedno nosil kakor mladenič. To pa je bila njegova zunanja podoba. Propad francoskega kraljestva ga je strašno zadela. Revolucija na marseljskem, ki ga je bila pripravila ob vse, mu je zagrenjevala življenje.

Decembra 1814, ko se je sestal dunajski kongres pod egido "političnega kotičaka" Evrope, kneza Metternicha, je princ Charles Joseph de Ligne legel in zatisnil oči. Umrl je obdan od prijateljev, ki so ga oboževali do zadnjega diha.

Z njegovo osebo je padla v grob zadnja galantna prikazen 18. veka.

BANOVČEVI KONCERTI

26. januarja: Claridge, Pa.
2. februarja: Moon Run, Pa.
23. februarja: Cleveland - Newburgh, Ohio.
18. maja: Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
26. maja: Milwaukee, Wis.
2. junija: Calumet, Mich.
Naselbine, ki žele imeti koncerte, naj naslovijo svoje dopise na:

Svetozar Bonovec,
448 National Ave., Milwaukee, Wis.

BEG V NIRVANO

Opil! Kužni duh spremlja to besedo, ki razkroji in zastrupi vsako življenje, ki se ga loti. Tam kjer zavladava, se skrlejo cvetoči ljudje v suhe okostnjake z ugaslimi očmi in tresočimi se kretinami. Neizmerno je trpljenje, ki ga je prinesel človeštvu opij. Kakor škorpion se vili nad njim, čeprav povzroča nepopisno blažnost, ki spada skoro gotovo med največje užitke, kar jih človek lahko občuti.

Težnja in želja po stopnjevanju in poglobljenju užitkov je tako stara kakor človeški rod. Vsak rad pozivi enoličnost svojega dnevnega življenja z umetnimi dražili. In ta pohlep po užitkih stori, da sega človeška roka po najrazličnejših omamnih sredstvih. Alkohol je med njimi še najnedolžnejši in najstarejši, vsi drugi so mlajši, a tudi opasnější. Indijane na priliko žveč list koke in si stem preganja občutek utrujenosti in lakote. Malajce se omamljuje s hlapiovi konopljinega semena, prednji Azijci jemlje hašiš. Kitajec in Indijec se zastrupljata z opijem. Toda nikdar ne mislimo, da so ti stropi privilegij eksotičnih ljudstev! Kaj še? Čarobne in čarovniške pijače srednjega veka niso nič drugega nego prekuhanje naše domače rastline, bjeja ali ločja, volje jagode in svinjske dušice. Vsi ti stropi dajejo osezu videz nečesa "zračnega", skrivnostnega, strašnega in dražljivega. Podoba je, kakor da takšno oko vidi, slutiti in uganiti stvari, ki so drugim nedostopne. Ti pijače so čisto izizvala, blazne prikazni v toliki meri, da so žrtve zapadle popolni blažnosti. Dogažalo se je, da so ljudje potem pred sodniki trdili, da so bili v zvezi s hudicem. Dobrišen del čarovniških zmed, te duševne kuge srednjega veka gre na račun mamili. In izpričano je, da vsobuje že naša volja jagoda strup atropin katerega nekaj miligramov zadostja, da popolnoma upropasti živčevje in pamet človeka.

Vsa ta mamila spadajo med alkaloidne kamor pristavamo tudi nikotin, ki ga daje tobak. Tudi kokain gre v to vrsto. Vendar je med vsemi zavil odločilno in prvo mesto opij, ki se pridobiva iz še nedozrlih makovih glavice. Če naraze mo takšno glavico, se poredi iz nje mlečnat sok. Tega odpraskamo in posušimo. Pri tem opazimo, da v barvi potemneva, dokler ne postane končno rjavocrn. To je pravi opij. Že od davnih časov je znan kot pomirjajoče, bolečine omejujoče in uspavalno sredstvo. Kot mamilo je razmeroma mlad. Mnogi mogoče niti ne vedo, da se je začel opij uživati na Kitajskem šele v drugi polovici 17. stoletja. Posilhal pa se je naglo širil in danes ga smatrajo za velikansko zlo in oviro življenja. Kitajska je klasična dežela opija in dve tretjini kitajskega prebivalstva mu je podvržena. V Indiji je nekoliko boljše, a tudi tam se kuga vedno bolj širi. A kogar ta demon napade, ga ne izpusti poprej dokler ga do kraja ne stre in uniči.

Uživalec opija, bodisi da vdihava njegove pare ali pa da ga uživa takšnega kakor je, začuti čudovito sproščanje vseh skrbi in brig. Življenje se mu prikaže v bleščetih barvah. Resničnost se vedno bolj oddaljuje — tako dolgo, da postanejo udje težki kakor svinec. Takrat nastopi spazem in v spanju se kadilcu opija prikazujejo fantastične slike dovršene lepote niti prej znane erotike, tako plastične in resnične, tako predstavotvorne, da more žrtve opija jedva ločiti resnico od domišljije. Šele zdaj razumemo, čemu žrtvuje kitajski kuli svoje zadnje novce v kadilnici opija. Na umazani podlagi zadremle, zaspi in pred njegovimi drugimi očmi se razvija življenje v nepopisni krastoti. Njegovo življenje se izpolni s čudovitimi sanjami. A spaneč ne traja dolgo. Ko se žrtve opija prebudi iz sna, zro njegove oči togo, kakor izza zaves. Dihanje postane naporno, korak se opoteka. Kmalu začuti v udih novo ubitost in utrujenost, ki je ne more pregnati drugače kakor na ta način, da se vnovič povrne k svojemu zlu. A navadno se zgodi, da prejšnja doza ne zadostja. Treba je porčijo povečati, da ne izostane učinek. In tako začne opij razkrajati svojo žrtve ter jo dovede na rob groba. Smrt nastopi predčasno in mirlic leže v zemljo izmozgan kakor senca.

Odkar se je to zlo udomačilo na svetu, se je začel tudi boj proti njemu. Ta je čisto naraven proces, kajti človek se upira temu, kar ga uničuje. Opil lahko uniči cele narode, iztrebi ljudstva, opustoši dežele.

Zato je kitajska vlada leta 1820 zabranila uvoz opija. Ta ukrep je bil v prvi vrsti naperjen zoper Anglijo, ki je izvažala iz Indije, dežele opija, vsako leto pet milijonov kg tega mamila na Kitajsko. Seveda so Angličji pri tem zaslužili nepopisne vsote. In prišlo je do znanih vojn, ki jih je sprožil opij (1838) 42. 1856 (60). Te letnice si za vedno zapisane v sramoto Angliji, zakaj rodile so za posledico to, da je moral Kitajska preklicati zabranu uvoza. Anglijo torej zadene velik odgovornost, da je kitajsko ljudstvo danes podvrženo uživanju opija, ki zastruplja ves narod.

Toda s tem se ni do kraja iztrpana odgovornost širjenja opija. Zakaj problem opija že davno ni več samo kitajski problem. Njegov pomen se je razširil. Ta kuga je že davno segla preko kitajskih mej in se je udomačila tudi na Angleškem in v Severni Ameriki. Poraba opija je narasla, ko so začeli iz njega izdelovati čiste snovi. Opil narane ni nobena kemikalno komplikirana sestavina, marveč združuje približno dvajset strupov. Omenjamo kot najopanejšega morfina, ki mu napadne pravijo morfij, dalje kofein, tehrain, papaverin, narkotin in narcain. Ti so najvrednejši.

Tudi v zadnjem času mnogo zlorabljeni heroin je bistveno sestavni del opija in se pridobiva iz njega. V vseh imenovanih snoveh je opil v večjih ali manjših količinah in res, zadostuje že stoti ali tisoč del gramov teh snovi, da nastane v človeškem telesu reakcija. Te ekstraktivne snovi opija, katerim se je v novem času pridružil še kokain, so se uvedle že v vseh državah na svetu.

V ameriških Združenih državah potrošnja za mamila nad milijardo dolarjev letno! Posamezna evropska viera so takisto hudo prizadeta. Znano je, da imajo policijska ravnanja v večjih kraljih poznane osebe, ki so podvržene uživanju teh strupov. To ni nič posebnega, saj je splošno znano, da se iz teh ljudi rekrutira lep del bolnikov za blaznice in druge sanatorije.

A dočim se opij vedno bolj širi v Evropi, je začela njegova poraba na Kitajskem zadnje čase pešati. Zato pa se opazuje Kitajci z drugimi mamili, katerih učinek ni nič manj strašen od opija. Lako si mislimo, da se razpečanje teh strupov vrši s pomočjo in sodelovanjem tihotapcev. Statistike pa kljub temu dokazujejo, da se v Ameriki porabijo neverjetna množine heroina.

Človeštvo pa je medtem skoro brez obrambe izpostavljeno mamilom in skoro nihče se ne gane, da bi storil kaj zoper mamila. Sicer je bila leta 1912 v Haagu podpisana nekakšna pogodba za bojko opija, ostala pa je samo na papirju.

Signature države versalske pogodbe so pred desetimi leti sklenile, da bodo pogodbo obnovile, a doslej je ostalo vse to le pri besedah. In sploh, kaj morejo koristiti takšne pogodbe, če proizvajajo že razmeroma majhne države takšne množine opija, da se človek prime za glavo, kadar bere številke.

Jugoslavija, na pr. proizvaža letno pol milijona kg opija — zdravniška potreba za ves svet pa znaša letno komaj 6000 kg. Potem se nikarmo čuditi Indiji, ki izvozi vsako leto 5 milijonov kilogramov opija na Kitajsko! Diplomatska lažljivost se ni nikjer jasnje pokazala kakor v tem primeru. Nihče ne stremlji po omejitvi prodaje opija. A kaj pomeni trgovina s tem predmetom, o tem nas lahko pouče številke. Samo pri tni toni opija se lahko zasluzi milijardo francoskih frankov.

Na vrata pa trka čas, ko se bo tre zopet opil in mamila začeliti z vsemi drugačnimi sredstvi, kakor so bilad oslej v rabi. Mamila so napovedala ofenzivno vesoljenu človeštvu in delujejo na to, da se zvrne mo vsi skupaj v propad. Treba se torej oprijeti protiofenzive in zastaviti pogum s prav tako energičnim bojem, kakor ga vojujejo proti nam mamila.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnovijo.

Uprava lista.

OTROKOV KASHEL!

Zaustavi ga je treba, predno postane nevaren. Odpraviti nadelno obsevanje s Severa's Cough Balsamom, ki je prijeten otrokom in odraslim že 48 let. Ugodno, varno, uspešno. Vsi lekarnar ga imajo. 25c in 50c. Nahi Severa's Cough Balsam

SEVERA'S COUGH BALSAM

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Najdenka.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Ljuboznivo jo je pobožal po obrazu.

— Kdor živi od upanj, se mora pripraviti tudi na razočaranja, draga! S poglavjem o najini hčerki, sva že davno zaključila. Jaz imam le še eno željo: — da bi midva v zdravju zaključila svoj življenski večer! Dosti se moram zahvaliti tebi Emilija! Bila si mi prava življenska tovarišica in kar nama je naklonil Bog slabega, sem vojno prenesel, ker si mi ti pomagala!

Emilija je gardela kot mlada deklica.

Te besede so ji izvrstno prijale. Njena edina misel je veljala vedno njenemu možu, ki ji je bil vse.

Posegel je zopet po svoji knjigi. Poteklo je povsem mirno naslednje četrto ure.

Regulator na zofi je odbil osmo uro. Zadnji udarec je že zvenel, ko je naenkrat pozvonilo. Oba sta se tukaj prestrašila. Kdo je mogel priti ob tej pozni uri? Znanici so bili vsi že tukaj, da čestitajo!

Stara dama ni bila zmožna ustati. Z vsemi svojimi silami je prisluškovala glasu svojega moža, ki je odprl. Vrnili se je sam. Nekaj ga je očividno razočaralo. Tedaj je zapazila v njegovih rokah pismo.

— Brzjavka? Poštar vendar ne pride več v sedanjem poznem času? — je vprašala s tresočim se glasom.

— Hotelski služabnik je prinesel pismo ter hoče imeti odgovor v pol ure! — je rekel mož.

— Kdo je neki pisal ob tej pozni uri?

Nato pa je odprl pečat. To se je zgodilo zelo počasi, kajti njegovi roki sta se močno tresli. Naenkrat pa jima je padel nasproti listek, na katerem je bilo napisanih le par vrstic:

— Pa noročilu vaše hčerke Angele vam najprvo izrekam najbolj iskrene čestitke k vašemu rojstnemu dnevu.

Če imate še kaj interesa na osebi, ki je največ zakrivila napram vam, mi sporočite čas in uro. Jaz sem tukaj, na potovanju skozi ter stanujem v hotelu "Zeleno drevo".

Ali vas smem prositi, da mi sporočite v pol ure, kdaj vas smem videti?

Udana Vam

Gospa Graf.

Še enkrat je prebrala žena pismo. Nato pa je zakricala.

— To je vendar ona sama! Pogledj vendar pisavo! Ah, moje slutnje!

— Omahnila je nazaj na stol ter pričela ihteti.

Ves pretresen je stal pastor poleg ter pritisnil roko na čelo. S čudnimi pogledi je zrl v daljavo. Da, njegova žena je imela prav! — Ona sama je bila, njegova že davno izgubljena hčerka. Ali stoji pred vratmi kot beračica?

Iz njenih besed, ki so bile čudno sestavljene, ni mogoče posneti ničesar.

Čudne stvari so se vršile z njim! Dvignil je oči.

— Ah, moj Bog!

Čutil je vprašujoč pogled svoje žene, ki je skoro naglas vpraševala:

— Kaj boš odgovoril? Ali sme priti in kdaj?

— Ali hočeš odgovoriti, dragi?

— Ali se bo odgovor glasil v tvojem smislu? Jaz sem le služabnik Gospoda, ki ne nosi le sladkih besed na ustih, temveč tudi ravna po njih! Naj pride, še danes!

— Se tako pozno? Če sva čakala petindvajset let, ali ne more počakati še eno noč? Bojim se razburjenja zate, draga! Današnji dan ti jih je prinesel že dosti, torej jutri jutraj!

— Jutri jutraj? Ali misliš, da bi mogla spati le eno minuto v tej noči? Tudi ti ne. Napiši, da jo še danes zvečer pričakujeva.

Njegovi, neresno mišljeni ugovori, niso prav nič pomagali. Moral je napisati, da pričakuje še danes zvečer obiska.

Nikake pol ure ni preteklo, ko je prišel hotelski služabnik po odgovor.

In nato je prišlo še dvajset minut, ki so se zdele starim ljudem skoraj neskončna doba.

Kot v mrzlici so šklepetali zobje stare žene. Ni mogla več držati dela v svojih rokah. Tudi pastorju se je godilo slično. Da se bori proti svoji slabosti, je pričel hoditi po sobi gorindol. Njegove misli so se počile. Kaj naj reče? Vsaka beseda bi bila zaman. Kaj naj pomagajo očitki, svari in druge stvari vspricho tako dolgega časa, ki je minul medtem? Ostalo je le še odpuščanje brez besed. To rešitev pa je napravil samo nemogoče, ker je odgovoril ter pristal, da pričakuje obiska.

Treba je rešiti vsu stvar na ta ali oni način.

Iz obzira na svojo zvesto tovarišico je moral zatreti vse, kar se je nabralo v njem celotne generacije. Sedaj je moral odpustiti. Čeprav se je počeno premetel, se je vendar tresel kot njegova žena, ki je pričakovala hčerko, ki se je vračala domov.

Ko je naenkrat zapel zvonec, sta se oba stresla ter se spogledala. Žena je globoko vzdihnila ter brez moči omahnila nazaj.

— Pojdi ti! — je rekla svojemu možu komaj slišno. Nato pa je napeto poslušala glasove, ki so se bližali. Nato pa je slišala korake, ki so se približali vratom.

Nato pa so se odprla vrata.

Na pragu je stala visoka ženska postava, oblečena v žalno obleko. Pod klobukom vdove pa so se bliskali njeni zlati lasje.

Belolasa starica se je nagnila nekoliko naprej, da lažje sprejme vase sliko, ki se ji nudila. Oba para oči sta se zapčila drug v drugega — in kaj sta si mogla povedati? Muka in hrepenenje dolgih let sta ležala v njih!

— Mati!

Z ihtnim glasom je omahnila nanovo došla pred nogi starke ter si pokrila obraz v gube svoje obleke.

Stara ženica je položila roki na ramena klečeče.

— Moj otrok! — je prišlo preko njenih ustnic z nepopisnim izrazom.

Pretrsen je stal pastor tamkaj, ker je ravno sprjemal vase vtise ravno preživljenih minut. Ko je odprla vrata hčerka, katero so vsi smatrali za mrtvo in ko je stala pred njim s povečeno glavo, ni mogel izgovoriti niti ene besedice.

Napetost stare žene se je izpremenila v vroče jokanje. Pustili so jo jokati toliko časa, dokler se ni pomirila.

— Doma!

Z mokrim očmi se je ozrla krog sebe ženska, ki se je ravnokar vrnila domov.

Takoj je spoznala vse priprosto pohištvo — in ostala je celo še zofa, dasiravno že večkrat popravljena in predelana.

Naenkrat, pa ni mogla razumeti, kako je mogla zapustiti in pozabiti te priproste, poštene stvari? Ne, na dnu njenega srca je vedno počivalo koprenenje, in sedaj, je čutila zopet domovino ter se čutila zopet varno in preskrbljeno!

Posegel je po roki očeta, pritisnila nanjo vroč poljub ter nato prišla tudi mater za roko.

— Vi ljubli, dragi! — je vzkliznila in njen glas se je tresel od ganutja.

(Dalje prihodnjic.)

O KAJI IN TOBAKU

Vsi kadilci vedo, kako neprijeten občutek ima človek, ko začne kaditi. Pri prvi cigareti ali cigari silijo človeku solze v oči, v nosu in grlu ga duši, glava ga začne boleati in kaj rado mu postane tako slabo, da začne bruhati. To so znaki zastrupljenja z nikotinom. Če organizem preneha ta odpor, se po lagoma gavi na tobak in čuti celotno potrebo po njem. Človek postane čisto slučajno kadilec in sicer iz gole radovednosti, ali pa iz nerazumljive želje, da posnema kadilce. Večina kadilci sploh ne vedo, čemu kade in kakšno korist ali škodo imajo od tobaka.

Tobak je rastlina, ki do leta 1560 v Evropi ni bila znana. To se pravi, da so prebivalci Evrope živeli cel stoletja dobro tudi brez tobaka. Omenjenega leta je pa prinesel v Evropo tobak francoski poselnik Jean Nicot in ga je razširil kot lekarstvo. Tako je nastal tudi izraz nikotin. V tobaknih listih je alkaloid, znan pod imenom nikotin. V listih je 1,6 do 4,8% nikotina, do čim ga je v cigaretnem dimu 92, v cigarnem pa celo 95%. Nikotin je nedvomno hud strup. Povprečna smrtna doza za odraslega človeka znaša približno 2 stotinki grama. Kljub temu je pa zastrupljenje med kadilci zelo redko, kajti v drobovje pride samo 20% cigaretnega dima, poleg tega se pa nikotin v organizmu razkroji in izloči. Nikotin se loči od tobaka pri viši temperaturi. Čim večje je razdalja od prižganega konca cigare ali cigarete do ust, tem manjši je odstotek nikotina v vdihanem dimu in nasprotno. S približevanjem prižganega konca cigare ali cigarete k ustom se poveča odstotek nikotina. Zato riskirajo strastni kadilci, ki kade cigare in cigarete prav do konca, da si obžgo prste in da jim pride v organizem več nikotina.

Zastrupljenje z nikotinom je sicer redko, ni pa izključeno. Prof. Froehlich navaja dva primera zastrupljenja. Dva brata ki sta stavila, kateri bo več pokadil, sta podlegla zastrupljenju z nikotinom. Prvi je kadil nepretrgoma 12 ur in pokadil 20 pip tobaka, drugi pa 14 cigar in 40 cigaret. V laboratoriju nekega nemškega profesorja sta tekmovala dva medicinarca. Eden je pogoltnil 1 miligram nikotina in posledica je bila, da mu je postalo kmalu slabo, da so mu tekale sline iz ust in da je ob hudem glavobolu težko dihal. Drugi študent, ki je pogoltnil 4,5 miligramov nikotina, se je onesvestil in ležal nezavesten dva dni. Z največjo težavo so mu rešili življenje.

V tobaknem dimu so pa še druge snovi, ki škodujejo organizmu, tako piridin, pikolin in amonijak. Organizem se navadno lahko privadi tobaka. Količina nikotina, katerega lahko prenese organizem brez vidnih zunanjih ali subjektivnih simptomov zastrupljenja, je pri kadilcih različna. Strastni kadilci pokade dnevno po 20 cigar ali 50 do 60 cigaret. Zmernim kadilcem zadostuje 20 cigaret dnevno. Kaje se pa človek prav tako lahko odvadi kakor navadi. Treba je samo malo dobre volje, pa lahko vsak kadilec opusti tobak, ne da bi bilo njegovo življenje ali zdravje v nevarnosti, kakor je pri drugih narkotičnih sredstvih na pr. pri morfinu. Če neha morfinist uživati morfin, je njegovo življenje v nevarnosti, dačim čuti kadilec samo glavobol, apatičnost in nervoznost, ki pa kmalu preide. Nikotin absorbira organizem skozi sluznico dihalnih organov in skozi kožo. Znani so primeri zastrupljenja z nikotinom pri tihtaplcih, ki so si ovijali liste tobaka okrog telesa na golo kožo, tako da se je tobak del časa tiščal telesa.

Človeški organizem ima sicer to dobro lastnost, da se vsakega strupa z lastnimi sredstvi brani in da izdeluje protistrup, toda nekaj nikotina vendarle ostane v njem. Pri strastnih kadilcih se nikotin polagoma nabira v organizmu in tako nastane kronično zastrupljenje, katerega posledice se poznajo zlasti na živčnem sistemu in na obtoku krvi. V težjih primerih nastanejo degenerativne izpremembe nekaterih organov, živčevja in krvnega obtoka. Če pride tako daleč, se dočimni organi ne dajo več izlečiti. Vpliv nikotina na živčni sistem je podrobno proučil profesor Erauk-Hochwart. Obolenja je razdelil v tri kategorije: centralni ali cerebralni tip, periferni ali spinalni tip in nervozna obolenja notranjih organov.

Kadilec, ki si nakopile živčno obolenje prve kategorije, šumi v glavi in ušesih, dela se mu slabo in boli ga glava. Poleg tega neredno spi in je navadno živčno zelo razdražen. Neko kabaretno plesalko na Dunaju, ki je pokadila na mah 200 cigaret so morali odpeljati na psihijatrično kliniko, kjer so jo izlečili samo na ta način, da so ji kajo preprečili. Pri strastnih kadilcih se radi pojavijo znaki zastrupljenja tudi na poedinih delih možganov in posledica je, da jim oslabi vid ali da dobe početno artroskopiozo. Prof. Froehlich navaja zanimiv primer zastrupljenja z nikotinom pri konjih. Konji, ki so se pasli na livadah, kjer je rasel tobak, so oslepli.

Karakteristični pojavi zastrupljenja z nikotinom druge kategorije so lokalne nevralgije, bolečine v raznih delih telesa in takozvano periodično klecanje. Charcot in Erb opisujeta to bolezen takole: — Bolnik hodi spočetka dobro, potem pa postane pri hoji nesiguren, noče vlačiti za seboj, končno postane hoja nemogoče in bolnik mora sedeti, da se odpočije. Po počitku lahko nekaj časa zopet hodi, potem se pa ti znaki ponove. Arterije na nogah takemu bolniku rade otrpnejo. Seveda ni kriv izključno nikotin, vendar pa pade velik del odgovornosti za kronično klecanje nanj.

Znaki živčnega obolenja notranjih organov so nenakomerno utiranje srca, bolečine v okolici srca, težko odihanje, kašelj, pomanjkanje apetita, slaba prebava itd. Prebava postane nepravilna, čeprav bi bilo pričakovati nasprotno, kajti nikotin pospešuje sekrecijo želodčnega soka.

Največji odstotek raka na ustnicah in čeljustih je med kadilci in nekateri učenci celo trdijo, da je rak na teh delih telesa izključno posledica nikotina odnosno kaje. To so torej slabe strani kaje. Ta razvada ima pa tudi svoje dobre strani, ki so pa v primeri s slabimi malenkostne.

Tobak koristi — če lahko splon govorimo o koristi — samo zmernim kadilcem, ki pokade na dan 3 do 4 cigare ali 8—10 cigaret. Dobra cigara in deloma tudi cigareta pomiri živce, spravi človeka v dobro voljo, raztlesnost izgine, fantazija in tudi razum delujeta intenzivneje.

Ni pa še točno dokazano, da so ti pojavi posledica nikotina. Bolj verjetno je, da se počuti zmerni kadilec dobro zato, ker dober tobak prijetno diši in ker je lepo gledati oblačke dima, ki valove nad glavo. Znano je, da nima človek nobenega užitka, če kadi pri oknu. Profesor Strauss pravi, da je koristno pokaditi cigaru po dobrem obedu, ker vpliva blagodejno na prebavo in na duševno razpoloženje.

Proti zmerni kaji torej ne more biti nobenih ugovorov. Seveda se pa pokažejo blagodejne posledice kaje samo tam, kjer kadilec tobaknega dima ne inhalira. Toda na svetu je nebroj strastnih kadilcev, katerim ne zaleže nobeno dokazovanje, da je nikotin škodljiv. Ne preostaja drugega, nego poučiti jih o higijeni kaje. Pač pa bi bilo treba absolutno zabraniti kajo šolski mladini, kajti nikotin ovira rast in pravilni razvoj organizma. V vseh javnih lokalih, v tramvajih, železniških vagonih itd. bi morali biti posebni prostori za kadilce, da bi ne bilo treba nekadilem vdihavati tobaknega dima.

POZOR, ROJAKI

iz naslova na listu, katerega prejemale, je razvidno, kdaj vam je naročnina posla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ad direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, John Germ.
Frank Janesh, A. Saffie.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Blush, J. Bevcic.
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Fabian.
Joliet, A. Anzelc, Mary Bambich.
J. Zalete, Joseph Hrovat.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barboricu.
Summit, J. Horvath.
Waukegan, Frank Petkovšek in
Jože Zelenc.

KANSAS

Girard, Agnes Močulš.
Kansas City, Frank Zagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kitzmiller, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, J. Barich, Ant. Janezic

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouže, A. Panian, Frank Pucelj.
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula.
Eveleth, Louis Gouže.
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše
Virginia, Fr. Hrvatic.
Sheboygan, John Zorman.
West Allis, Frank Skok.

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, P. Broderick.

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.
Little Falls, Frank Masle.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hill.
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Louis Rudman, Anton Simcich, Math. Slapnik.

Euclid, F. Bajt.

Girard, Anton Nagode.
Lorain, Louis Balant in J. Kunšč.
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Rachar
Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON

Oregon City, J. Koblar.

Kretanje Parnikov

Shipping News

22. januarja:
Conte Biancamano, Napoli, Genova
23. januarja:
Stuttgart, Boulogne sur Mer, Bremen
24. januarja:
Paris, Havre
Westernland, Cherbourg, Antwerpen
29. januarja:
George Washington, Cherbourg, Bremen
30. januarja:
Berlin, Cherbourg, Bremen

31. januarja:
Bremen, Cherbourg, Bremen
Olympic, Cherbourg
Roma, Napoli, Genova

1. februarja:
St. Louis, Cherbourg Hamburg
President Roosevelt, Cherbourg, Bremen
Minnetonka, Boulogne sur Mer

6. februarja:
Dresden, Boulogne sur Mer, Bremen

7. februarja:
Ile de France, Havra

8. februarja:
Aquitania, Cherbourg
Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
Conte Grande, Napoli, Genova

12. februarja:
America, Cherbourg, Bremen

13. februarja:
Muenchen, Cherbourg, Bremen

14. februarja:
Saturnia, Tret

15. februarja:
Republik, Cherbourg, Bremen
Minnewaska, Cherbourg

19. februarja:
President Harding, Cherbourg, Bremen

20. februarja:
Stuttgart, Boulogne sur Mer, Bremen

21. februarja:
Paris, Havre
Majestic, Cherbourg, Bremen
Westernland, Cherbourg
Augustus, Napoli, Genova

22. februarja:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg

26. februarja:
George Washington, Cherbourg, Hamburg

27. februarja:
Berlin, Cherbourg, Bremen

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

PARIS 24. jan.; 21. februarja
(5 P. M.) (1 P. M.)

ILE DE FRANCE 7. febr.; 7. mar.
(1 P. M.) (1 P. M.)

Najkrajša pot po Belexnici Venke je v postelji kabini z vsemi modernimi udobnostmi — Pijača in glavna francoska kuhinja. Izredno nizke cene. Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namujen potovati v stari kraj, je potrebno, da je počen o potnih listih, prtljaji in drugih stvarih. Vred naše dolgotrajne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša poamila in priporočamo vedno le prvovrstne brozparnike.

Tudi nedržavljeni zamorje potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in tati se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred namenanim odpotovanjem in on, ki potuje preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označijo, naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljenske postave, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljencev letno, a kvotni vizeji se izdajajo samo onim prosilcem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stariš ameriških državljanov, možje ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili, žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa se opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili pošteno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK

Vsakovrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPIISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN